

2026-06-11
S2026/01252**Socialdepartementet**Myndigheten för vård- och
omsorgsanalys
Box 6070
102 31 StockholmSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att följa upp och analysera genomförandet av nationella socialdataregister

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att följa upp och analysera genomförandet av nationella socialdataregister.

Socialstyrelsen ska analysera förutsättningarna för uppföljning och kvalitetsutveckling enligt den nya lagen (2026:601) om socialdataregister. Socialstyrelsen ska analysera och ta ställning till om uppgifter inom familjerådgivning och familjerätt bör och kan tillföras ett framtida socialdataregister, och i sådana fall föreslå och motivera vilka uppgifter och genomföra nödvändiga integritets- och proportionalitetsanalyser. I uppdraget ingår även att analysera om och i så fall hur avgränsningen till uppgifter som omfattas av dokumentationsskyldighet påverkar möjligheten till uppföljning och kvalitetsutveckling, särskilt vad gäller insatser utan individuell behovsprövning. I uppdraget ingår även att analysera om lagen ger tillräckliga förutsättningar att inhämta uppgifter som möjliggör jämförbarhetsanalyser. Socialstyrelsen ska vid behov lämna nödvändiga författningsförslag.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska följa upp och analysera genomförandet och kommunernas förutsättningar att bidra med uppgifter till ett socialdataregister under tre år från ikraftträdandet av lagen.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys och Socialstyrelsen ska vid planeringen av uppdragets genomförande och när det är relevant i uppdragets genomförande samråda med varandra.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs föra dialog med och inhämta synpunkter från Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd när det gäller uppgifter om familjerätt och familjerådgivning.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys respektive Socialstyrelsen ska lämna var sin redovisning av uppdraget senast den 30 november 2029 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningarna ska innehålla en beskrivning av hur ett jämställdhetsperspektiv har beaktats i uppdragets genomförande. Redovisningarna ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Den nya socialtjänstlagen (2025:400) syftar till att stärka kommunernas förutsättningar till en mer förebyggande, lätt tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst. En viktig del för att stärka kunskapsutvecklingen och förutsättningarna för en mer kunskapsbaserad socialtjänst liksom verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, handlar om att utveckla den nationella statistiken.

Regeringen har den 5 mars 2026 beslutat propositionen En lag om socialdataregister (prop. 2025/26:165, bet. 2025/26:SoU27, rskr. 2025/26:253). Syftet med lagen är dels att ge Socialstyrelsen möjlighet att behandla personuppgifter i ett socialdataregister på ett ändamålsenligt sätt, dels att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling. Lagen utökar Socialstyrelsens möjligheter att behandla personuppgifter i nationella socialdataregister. Socialstyrelsens socialdataregister ska bidra till en ökad kunskap för att utveckla och förbättra socialtjänsten och verksamheten enligt LSS. Lagen om socialdataregister träder i kraft den 1 augusti 2026. De primära ändamålen för behandlingen är att framställa statistik, framställa underlag för uppföljning och utvärdering, utföra epidemiologiska studier, eller bedriva forskning. Lagen om socialdataregister innehåller även en bestämmelse om tillåtet innehåll i ett socialdataregister. Bestämmelser om uppgiftsskyldighet för verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen och LSS träder i kraft den 1 augusti 2027.

Socialstyrelsen har den 22 januari 2026 fått i uppdrag att förbereda införandet av den nya lagen och stödja kommunerna inför en utökad uppgiftsinsamling. I uppdraget ingår även att fördela statsbidrag till kommunerna under 2026, för förberedelser med anledning av den nya lagen och de föreslagna bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i socialtjänstlagen och LSS. Socialstyrelsen ska redovisa arbetet senast den 30 september 2027 (S2026/00093).

Lagen om socialdataregister är tillämplig vid Socialstyrelsens behandling av personuppgifter. Det innebär att behandling av personuppgifter inom familjerådgivning och familjerätt inte omfattas av lagen. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd ansvarar sedan 2017 för den officiella statistiken för familjerådgivning och familjerätt inom socialtjänstens område och framförde i sitt remissvar till promemorian Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (Ds 2024:13) att det fortsatta arbetet behöver omfatta socialtjänsten i sin helhet för att möjliggöra utveckling av en kunskapsbaserad socialtjänst (S2024/01282). Socialstyrelsen bör därför analysera och i samverkan med Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd ta ställning till om uppgifter inom familjerådgivning och familjerätt bör tillföras ett framtida socialdataregister.

Socialdataregister med tillförlitlig statistik är en viktig del i kunskapsutvecklingen på nationell nivå och därmed för en kunskapsbaserad socialtjänst. Ändamålsenlig och strukturerad dokumentation inom socialtjänsten är nödvändig för att uppnå hög kvalitet i ett nationellt socialdataregister och för en effektiv informationsinhämtning (Socialstyrelsen 2026, En kunskapsbaserad socialtjänst förutsätter strukturerade uppgifter). I propositionen En lag om socialdataregister gör regeringen bedömningen att endast uppgifter som omfattas av en dokumentationsskyldighet bör behandlas i ett socialdataregister. Med hänsyn till den avgörande betydelse som strukturerad och enhetlig dokumentation har för kvaliteten i socialdataregister krävs det att uppgifterna är standardiserade. I propositionen bedömer regeringen att uppgifter som omfattas av ett dokumentationskrav mer sannolikt samlas in på ett likartat sätt och att uppgifterna finns tillgängliga för att kunna lämnas till ett socialdataregister i enlighet med uppgiftsskyldigheten (prop. 2025/26:165 s. 62–64). Socialstyrelsen bör därför även analysera om avgränsningen till uppgifter som omfattas av dokumentationsskyldighet påverkar möjligheten

till uppföljning och kvalitetsutveckling, särskilt vad gäller insatser utan individuell behovsprövning.

Lagen om socialdataregister ska ge förutsättningar för utveckling av socialtjänststatistiken på nationell nivå, fördjupad uppföljning och kunskapsutveckling. Det är en viktig del i reformen för en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys följer upp och analyserar socialtjänsten och omsorgen ur ett brukar- och medborgarperspektiv. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har den 23 januari 2025 fått i uppdrag att följa upp tillämpningen av den nya socialtjänstlagen samt statens stöd till kommunerna (S2025/00112). Myndigheten bör även följa upp och analysera genomförandet och kommunernas förutsättningar i utvecklingsarbetet och insamlingen av nya uppgifter till nationella socialdataregister. Arbetet kan om myndigheten bedömer det samordnas med myndighetens uppdrag att följa upp den nya socialtjänstlagen.

Regeringen beräknar att 1,5 miljoner kronor kommer att avsättas till respektive myndighet för uppdragets genomförande årligen 2027–2029 under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Karin Hjelmer

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision, SAM

Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM

Finansdepartementet/BA, OFA K

Justitiedepartementet/KRIM, L2

Riksdagens socialutskott

E-hälsomyndigheten

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Akademikerförbundet SSR

Föreningen Sveriges socialchefer

Sveriges Kommuner och Regioner

Vision